

Toegankelijkheid in beheer openbare ruimte

Webinar 25 november 2025 – Emile Oostenbrink (CROW)

Inhoud presentatie

1. Belang van toegankelijke openbare ruimte
2. Waarom aandacht voor toegankelijkheid in (ook) de beheerfase?
3. Hoe aandacht voor toegankelijkheid in beheerfase?
4. Uitwerking op strategisch, tactisch en operationeel niveau
5. Hoe zorg je voor onderlinge afstemming?
6. Vervolg en beschikbare kennis

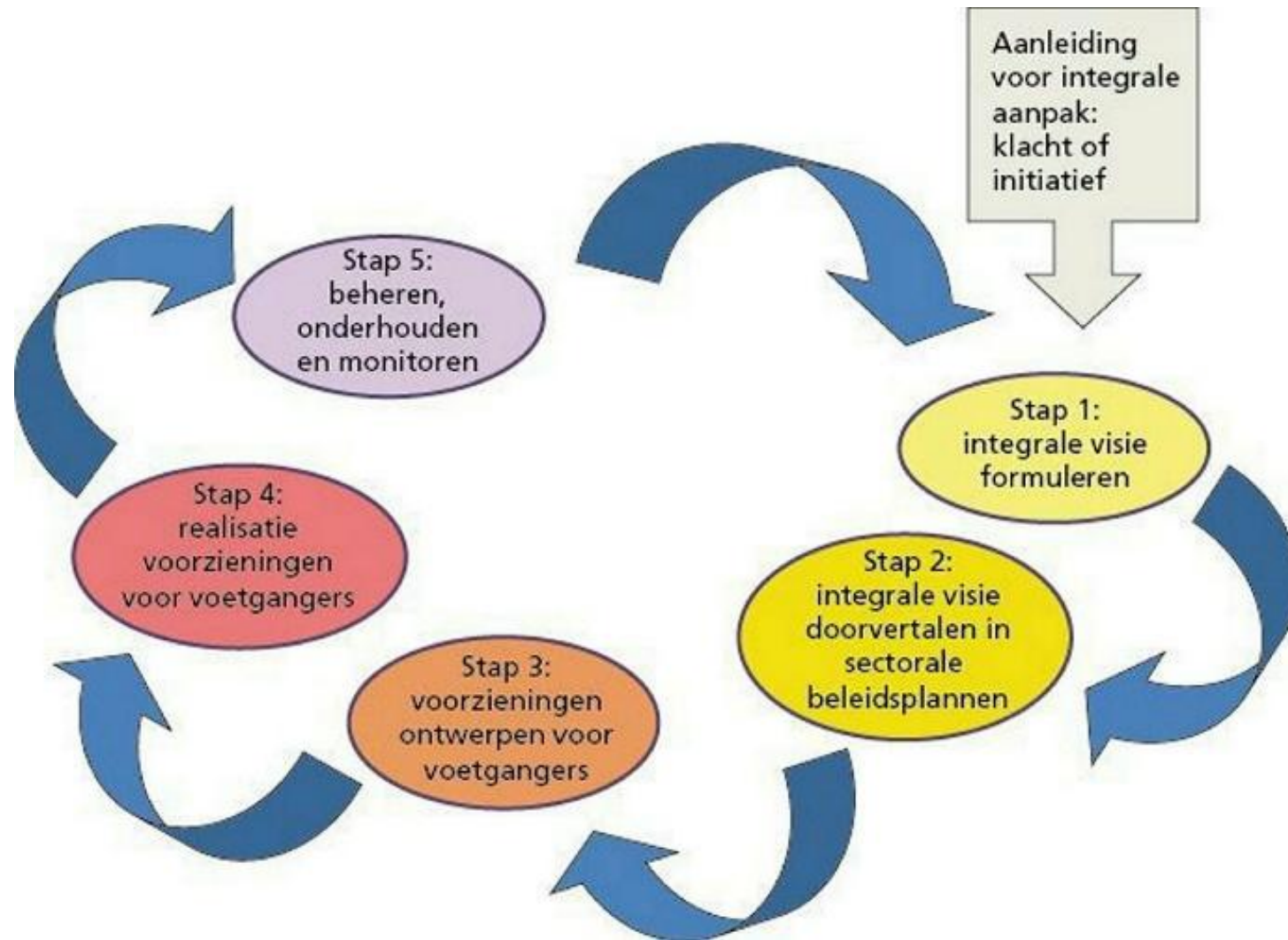
Waarom toegankelijke openbare ruimte?

Toegankelijke openbare ruimte = zelfstandig kunnen verplaatsen =

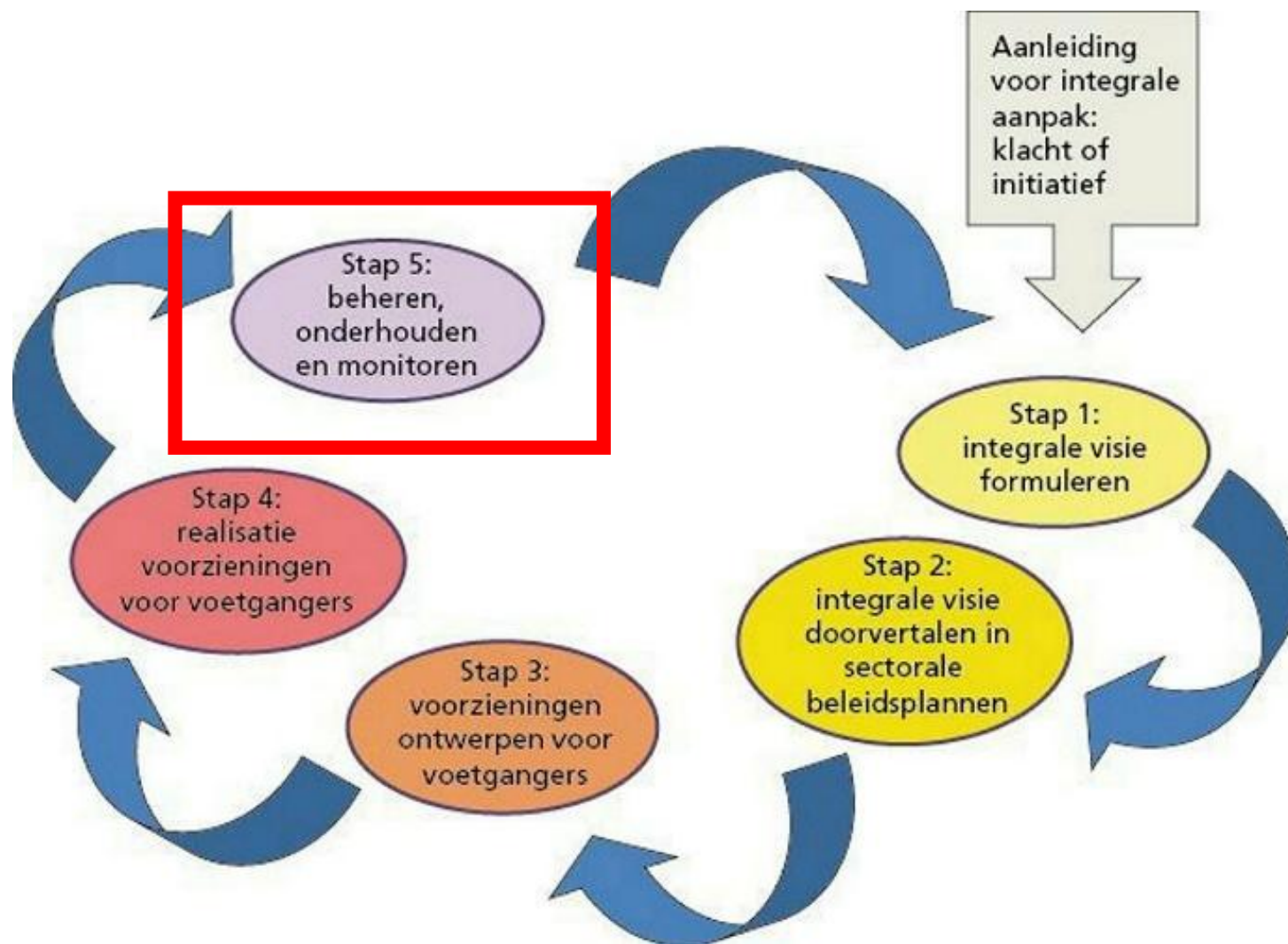
- Volwaardig kunnen **deelnemen aan samenleving**
- Zelfstandig kunnen **wonen**
- **Gezond** kunnen blijven (bewegen is gezond en daarmee goed voor de fysieke en mentale gezondheid)

Toegankelijke openbare ruimte = aandacht in hele beleidscyclus

Toegankelijke openbare ruimte = aandacht in hele beleidscyclus

Waarom aandacht voor toegankelijkheid in beheerfase?

- Door goed **onderhoud** moet kwaliteit looproutes in stand worden gehouden, zoals:
 - Vlakheid verharding
 - Snoeien groen
- Tijdens **winters weer** moeten looproutes begaanbaar, leesbaar en veilig blijven
- Bij **weg- en bouwwerkzaamheden** moeten looproutes direct, begaanbaar en veilig blijven
- Door regelmatige **monitoring** moet zicht zijn op de staat van looproutes
- Door effectieve **handhaving** moeten misstanden worden tegengegaan, zoals:
 - Obstakels op trottoir zoals steigers, bouwmaterialen, afzettingen, etc.
 - Op trottoir geparkeerde auto's of fietsen
 - Nalaten van snoeien groen
- **Geld** voor **herinrichtingen** is vaak gekoppeld aan beheerplan / assetmanagement plan

Hoe aandacht voor toegankelijkheid in beheerfase?

Zorg voor een 'line of sight' binnen hele beleidsproces:

- Verbinding tussen strategisch niveau (ambities en doelen), tactisch niveau (voorbereiden en programmeren uitvoering) en operationeel niveau (uitvoering)

Dit betekent:

1. Vastleggen van kaders en afspraken (beleidsdoelen, te leveren prestaties, te stellen eisen, uitvoeringsvoorschriften)
2. Doorgeven van die kaders aan volgende niveau
3. Verbinding regelen tussen sleutelfiguren op alle niveaus

Strategisch niveau: de beleidsdoelen

Beleidsdoelen m.b.t. toegankelijk beheer openbare ruimte:

- Iedereen moet actief kunnen deelnemen aan de maatschappij
- Alle bestemmingen moeten voor iedereen bereikbaarheid zijn
- Uitvoeren VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap
- Borgen toegankelijkheid openbare ruimte voor mensen met beperkingen
- Zo lang mogelijk zelfstandig wonen van ouderen
- Bij alle beheeractiviteiten moeten de toegankelijkheidseisen geborgd worden

Vastgelegd in:

- Integrale beleidsvisies
- Sectorale
- Strategisch beheerplan openbare

Relevante sleutelfiguren:

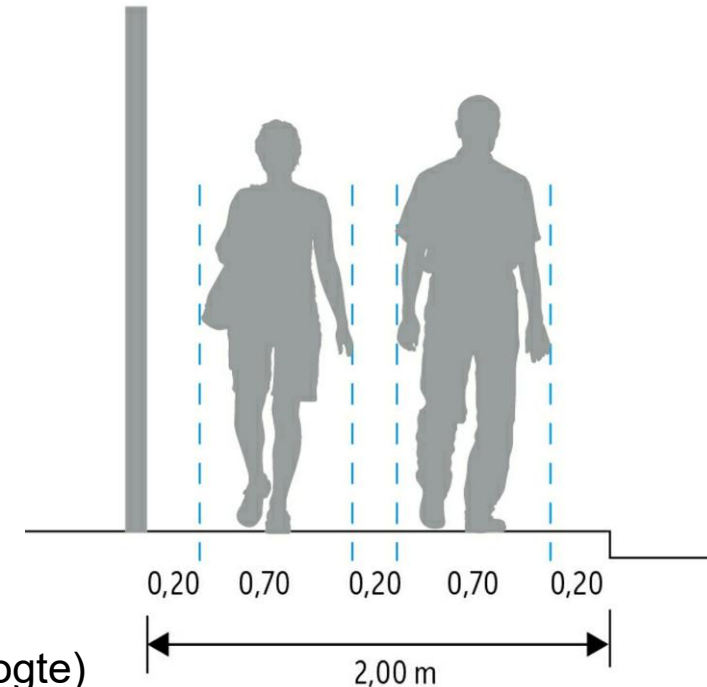
- Wethouders (b.v. openbare ruimte, verkeer, sociaal domein, ...)
- Adviseurs (stedenbouw, mobiliteit, financiën, sociaal domein, ...)
- Externen (provincie, bewoners, ondernemers, belangengroepen, ...)

Tactisch niveau: uitvoeringskaders

Eisen aan looproutes van toepassing bij ontwerp, realisatie en beheer:

- Direct:
 - zo weinig mogelijk omlopen (b.v. omloopfactor maximaal 1,2)
 - zo weinig mogelijk wachten (b.v. wachttijd maximaal 1 minuut)
- Begaanbaar:
 - minimale vrije doorloopruimte 2 meter
 - oppervlakoneffenheden maximaal 5 mm
 - hellingshoek bij trottoirafritten maximaal 1:10
 - zitgelegenheid om de maximaal 200 meter
- Begrijpelijk (leesbaar):
 - overal bij voorkeur natuurlijke gidslijnen of anders geleidelijnen
 - voor iedereen leesbare bewegwijzering (o.a. contrast, lettertype en letterhoogte)
- Veilig:
 - veilige oversteekvoorzieningen
 - oppervlakoneffenheden maximaal 5 mm
 - hellingshoek bij trottoirafritten maximaal 1:10
 - gevoelsmatig veilig (verkeersveilig en sociaal veilig)

Tactisch niveau: uitvoeringskaders

Vastgelegd in:

- Eisenset toegankelijkheid openbare ruimte (vastgelegd in gemeentelijke kaders b.v. Omgevingsplan, Handboek wegontwerp, Handboek toegankelijkheid, Handboek kwaliteit openbare ruimte, HIOR, ...)
- Eisen per type vakgebied (vastgelegd in b.v. Beheerplannen per vakgebied zoals wegen, groen, ondergrondse infrastructuur, verkeersmanagement)

Relevante interne sleutelfiguren:

- Programmamanagers, assetmanagers en projectleiders
- Gebiedsregisseurs
- Tactische beheerders (wegen, groen, riolering, kunstwerken, VRI's, straatmeubilair)
- Ontwerpers
- Afdeling inkoop
- Data-/geo-informatiebeheerders

Relevante externe sleutelfiguren:

- Projectontwikkelaars/woningcorporaties
- Werkvoorbereiders/bestekschrijvers
- Gebruikers
- Adviescommissies (toegankelijkheid/inclusie)

Operationeel niveau: uitvoeringsvoorschriften

Uitvoeringsvoorschriften voor:

- Wegenonderhoud (verharding, op/afritten, afwatering, ...)
- Groenonderhoud (overhangend groen, gladheid door bladeren, ...)
- Gladheidsbestrijding (borging begaanbare en veilige looproutes)
- Wegwerkzaamheden (borging directe, begaanbare, leesbare en veilige looproutes)
- Bouwwerkzaamheden (borging begaanbare en veilige voetpaden)
- Monitoring (schouwen en meldingsproces)
- Handhaving (schouwen en optreden)

Vastgelegd in:

- Ontwerpvoorschriften bij (her)inrichtingsprojecten
- Bestekuitgangspunten
- Aanbestedingsreglementen
- ...

Operationeel niveau: uitvoeringsvoorschriften

Relevante interne sleutelfiguren:

- Medewerkers buitendienst
- Boa's
- Wijkbeheerders
- Toezichthouders
- Directievoerders
- Verkeerscoördinatoren
- Coördinator klachten/meldingen

Relevante externe sleutelfiguren:

- Aannemers
- Contractpartijen onderhoud
- Winkeliers (terrassen)
- Bewoners
- Politie
- Afvaldiensten
- Nutsbedrijven

Afstemming tussen sleutelfiguren: hoe?

Bijvoorbeeld:

- **Periodieke overleggen** tussen de sleutelfiguren zodat ze elkaar kennen, weten te vinden en om concrete afstemmingszaken te bespreken
- **Schriftelijke afstemming** tussen sleutelfiguren bij te maken keuzes die van invloed zijn op hun werkzaamheden en producten
- **Voorleggen concept-documenten en plannen** aan sleutelfiguren op de andere niveaus (en waar relevant ook binnen hetzelfde niveau)
- **'Vinkjessysteem'**: plan kan pas tot uitvoering komen als alle relevante sleutelfiguren akkoord zijn
- Advies bij en toetsing van projecten op toegankelijkheid door b.v. **toegankelijkheidscoördinator, ambassadeurs** toegankelijkheid op iedere afdeling of **adviescommissie** (Toegankelijkheid of Kwaliteit Openbare Ruimte)
-

Vervolg en meer informatie

Vervolg:

- Handreiking 'Loopvriendelijk beheer openbare ruimte' verschijnt in januari 2026
- Verdere aandacht voor loopvriendelijk beheer openbare ruimte in 2026

CROW-kennis over toegankelijkheid, loopvriendelijkheid en beheer:

- Leidraad toegankelijkheid (verschijnt begin 2026)
- [Kennisnetwerk Toegankelijkheid](#)
- Ontwerpwijzer voetgangers (in [online kennisbank](#) en als [boek](#))
- Kennismodules m.b.t. beheer openbare ruimte (zoals [Beheersystematiek openbare ruimte](#), [Assetmanagement](#), [Gladheidsbestrijding](#) of [Beeldkwaliteit openbare ruimte](#))

Bedankt voor je aandacht

✉ info@crow.nl

☎ 0318 69 53 00

in [LinkedIn](#)

📄 CROW [nieuwsbrieven](#)